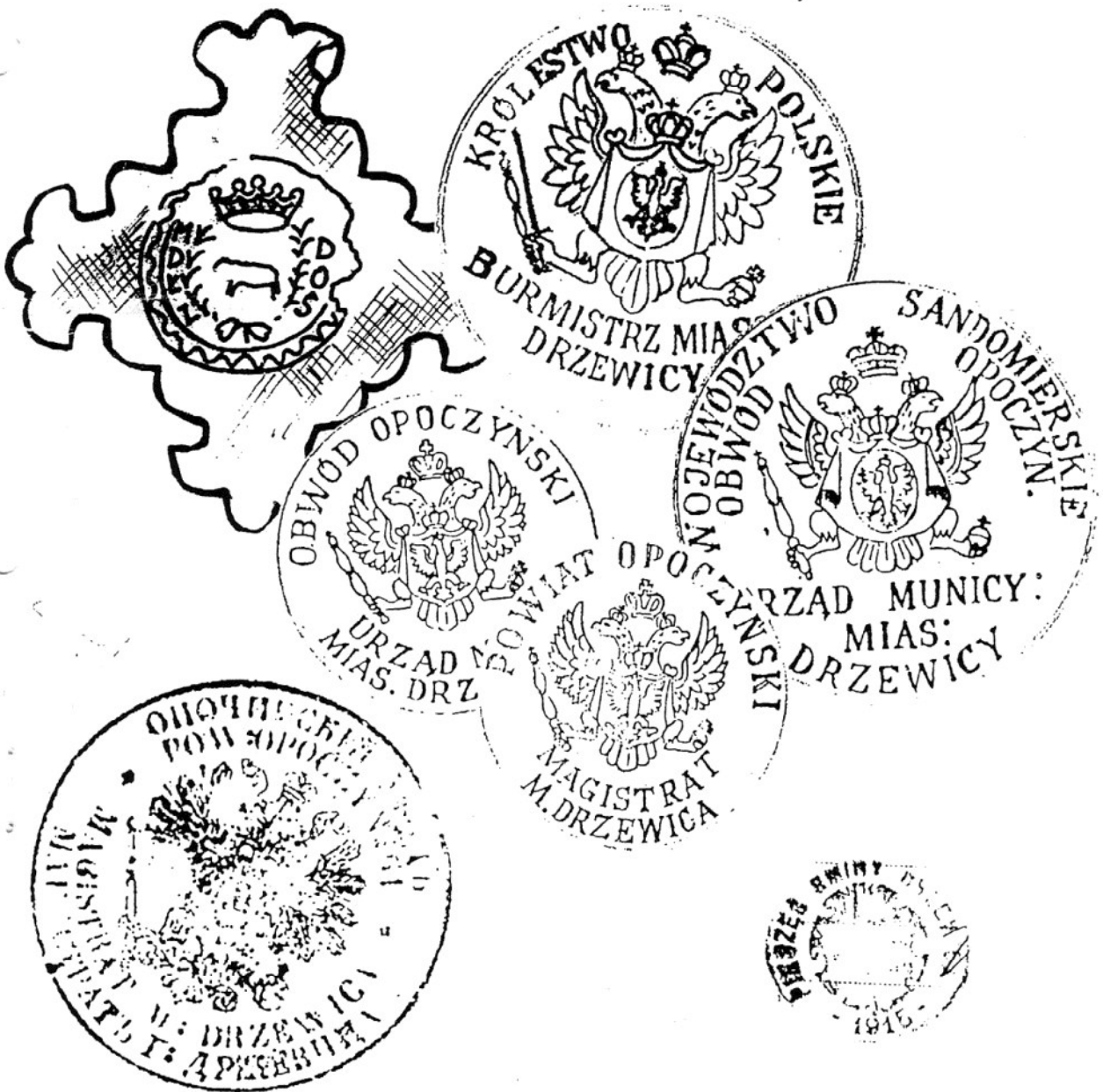

Więści

znad Drzewiczki

Kwartalnik, nr 1/21/'97

KOŁO PRZYJACIÓŁ DRZEWICY

Pieczęć, znak własnościowy lub rozpoznawczy osoby bądź instytucji, wyciskany za pomocą stempla /tłoku/ w masie plastycznej, naniesiony na dokument w formie odbitki /farba/ lub wytłaczany w podłożu /pieczęć sucha/ ; pieczęć stanowi świadectwo autentyczności dokumentu, może służyć zabezpieczeniu nienaruszalności zamkniętego nią pisma lub pomieszczenia ; pieczęcie znane były już w starożytności /Mezopotamia, Egipt, Grecja/ ; nastarsze znane pieczęcie były odcisnięte na glinianych tabliczkach ; szczególnie piękne i okazałe pieczęcie stosowano w średniowieczu - zazwyczaj były okrągłe, czasem w kształcie migdału, bogato rzeźbione, jak na przykład pieczęcie majestatyczne, przedstawiające monarchę z insygniami władzy ; pieczęcie wykonywali złotnicy ; badaniem dawnych pieczęci zajmuje się nauka zwana sfragistyką.

- tak opisuje hasło " pieczęć " - Popularna Encyklopedia Powszechna tom XIII - Oficyna Wydawnicza "Fagra", Kraków 1996.

Wg dokumentów w Drzewicy złotnikiem był Stanisław Milewski /dokument z roku 1767/

=====

Koło Przyjaciół Drzewicy składa podziękowania dla Zarządu Gerlach SA za pomoc w wydaniu naszego kwartalnika.

=====

Redakcja kwartalnika dziękuje za pomoc w redagowaniu niniejszego numeru p.Dorocie Jedlińskiej z Urzędu Miasta i Gminy Drzewica oraz p.Zbigniewowi Gapysowi z Drzewicy.

PIECZĘCIE MIASTA I GMINY DRZEWICA

Redakcja kwartalnika "Wieści znad Drzewiczki" rozpoczynając swoją pierwszą publikację w roku 1992 chciała Państwa zapoznać z przeszłością i historią naszego, jakże pięknego i pełnego zabytków miasta Drzewica. Cieszy nas, że naszymi Czytelnikami są nie tylko mieszkańcy miejscowi, kwartalnik nasz dociera także do innych miejscowości zwłaszcza tam, gdzie mieszkają byli drzewicczanie. Jest on również czytany poza granicami naszego państwa. W ostatnim numerze wydanym w grudniu ub.r. przypomniałem Państwu, że w dniu 1 stycznia 1987 r. Drzewicy przywrócono prawa miejskie, które utraciła w 1869r. W nr 4/20/96 omyłkowo napisaliśmy : " Utraciła prawa miejskie w 1860 r." ...- przepraszamy! W tym kwartalniku przedstawię Państwu i opiszę jak wyglądały pieczęcie, którymi Drzewica się pieczętowała jako miasto i jako gmina. Pieczęcie te są tak ciekawe i potwierdzające prawa miejskie Drzewicy, że w 10. rocznicę przywrócenia tych praw nie sposób wspomnieć o nich. Zapraszam zatem do lektury, która przeniesie nas w przeszłość.

Jak wyglądały i od którego roku się datowały pierwsze pieczęcie Drzewicy po otrzymaniu praw miejskich w 1429 r. - nie wiadomo. Założyciel miasta sekretarz Władysława Jagiełły - Mikołaj z Drzewicy pieczętujący się herbem Ciołek : -" nie użyzył Drzewicy swego znaku ani o taki nie zabiegał u króla JMości" . Powołując się na artykuł Napoleona Kosińskiego "Korona czeskiego barona" w "Tygodniku Radomskim" nr 49/349/ cytuję Jego wzmiankę o pierwszej pieczęci miasta Drzewicy:"...Te i im podobne fakty dały zapewne rajcom asumpt do umieszczenia wizerunku biskupa na pieczęci miejskiej, zaginionej, zapomnianej..."

Redaktor Kosiński jako znawca heraldyki i dociekliwy historyk w swoim artykule zaznaczył tym samym zasługi jednego z najwybitniejszych synów Drzewicy, arcybiskupa gnieźnieńskiego Macieja Ciołka Drzewickiego. Najstarszą i znaną obecnie pieczęcią miasta jest tzw. pieczęć tłoczona burmistrza Łukasza Żuczkowskiego odcisnięta " w piąty dzień po Niedzieli Października w Roku Pańskim 1784". Jest to pieczęć na cztero-ramiennym kartoniku ozdobnie wyciętym, przyklejonym lakiem do dokumentu a następnie wytłoczonym herbem miasta Drzewica. Z trudnością można na niej rozpoznać herb Junosza z pięciopąlkową nad nim koroną. Herb Junosza przedstawiający baranka otoczony jest wieńcem z nieudolnie grawerowanymi gałązkami "liśćmi" a obok niego /wieńca/ po prawej stronie odcisnięte są litery: M.D.Ł.Z., po lewej zaś strony litery D.O.S. Skrótowy ten napis można zapewne odczytać tak: Miasto Drzewica Łukasz Żuczkowski Dominium Szaniawskich. W języku łacińskim " Dominium" znaczy dosłownie: panowanie , władza .

W tym przypadku odznaczało to dużą posiadłość ziemską. Odbitka tej pieczęci przedstawiona jest poniżej. Jej wielkość w skali 1: 1 wynosi 80 x 80 mm.

Drugi dokument a jest to przywilej nadany Józefowi Białkowi w dniu 29 marca A.D. 1786 przez Ludwikę z Załuskich Szaniawską, posiada pieczęć odcisniętą w laku o kształcie elipsy o wymiarach 25 x 20mm.

Tu z kolei można dostrzec nad herbem Junosza sześciopątkowa koronę. Herb otoczony jest renesansowym ornamentem oraz wieńcem z liści podobnymi do liści na pieczęci burmistrza Łuczowskiego. Zdziwi tu czytelnika że na pieczęci z 1784 r. nad herbem jest wytłoczona korona pięciopątkowa a na pieczęci z 1786 r. sześciopątkowa. Wynikło to zapewne z nieudolności lub nie znającego heraldyki wykonawcy pierwszej pieczęci. Spieszę tu wytłumaczyć, że Ludwika Załuska córka Zofii z Dębickich Załuskiej była właścicielką miasta Gielniowa, wsi Rozwady i ziem do nich przyległych. Wychodząc za mąż za właściciela dóbr Drzewickich Filipa Nereusza Szaniawskiego jako Załuska pieczętowała się również herbem Junosza ale posiadała tytuł hrabianki co pozwalało jej pieczętować się koroną hrabiowską. Szaniawscy niestety takiego prawa nie mieli. Na stronie następnej odbitka dokumentu z 1786 roku z pieczęcią lakową i podpisem Ludwiki z Załuskich Szaniawskiej - starościny bolesławskiej.

Kolejna znana i dostępna mi pieczęć datuje się dopiero na rok 1823. Drzewica wówczas od roku 1815 znajdowała się pod zaborem Rosji . Jako miasto prywatne będące w posiadaniu baronostwa Ludwika i Franciszka Ksawerego von Dubnitz- Reyskich, używa Drzewica pieczęci z napisami w języku polskim. Pomimo, że na pieczęci umieszczony jest już dwugłowy orzeł Rosji na którego piersi widnieje Orzeł Polski to w otoku ma napis : u góry - Królestwo Polskie , na dole - Burmistrz Miasta Drzewicy. W roku 1826 nad takim samym godłem carskim z Polskim Orłem na piersi, jest na pieczęci napis: Województwo Sandomierskie Obwód Opatczyński, pod spodem - Urząd Municy: Mias. Drzewicy / Municy: - tzn.Municypialny, po łacinie znaczy miejski - czyli Urząd Miejski Miasta Drzewicy/. Średnica tych pieczęci wynosi 34 mm.Podobna pieczęć datuje się od roku 1842 z tą różnicą, że napis : Urząd Munic. Mias. Drzewicy umieszczony jest półokrągiem pod godłem Rosji /rysunki pieczęci w skali 1 :2 oraz odbitka oryginalnej pieczęci poniżej/

1823

1826

1842

Łasa Demostro / Kłere d. M. Mzia Mayo ma sobie ta
nadane juze da daunni marnice ustale nadrurowa
da Dobry Sprawy y Linij zastępe pronyj samianic
mnie, uymaga, aby ten Demostro pronyj w Linij Demostro
to pronyjone, pronyj w Pronyjone Lat Ofmian tu Demostro

~~pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone~~
~~pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone~~
do pronyjone Ofmian Dofmian wudmone ten drug pronyjone
Pronyjone ułktas Linij pronyjone Ofmian pronyjone
sue y pronyjone ustale, adas uytrey wagi pronyjone pronyjone
pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone
to Linij uDronyjone Dofmian Dofmian Marnice pronyjone
Pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone

Strony mu Kłere Dokument Ludonika Pronyjone

Ten Dokument jest oblatowany wstępną Kłere pronyjone
y pronyjone pronyjone pronyjone y 29 Marca 1786

Pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone pronyjone

w Dnia 18 kwietnia 1861

*XXX Ks. Ksawery Potkowski
XXX Ks. Antoni Potkowski
Joh. Szwedzki Jony W. ...*

*Mag. Stanisław Kowalski
Mag. Stanisław*

Od roku 1852 do 1861 na pieczęciach miasta Drzewica widnieje napis:
POWIAT OPOCZYŃSKI- u góry, na dole Magistrat M. Drzewica./Magistrat
od łacińskiego znaczy urząd zwierzchni/. patrz odbitka niżej.

1852-1861

W latach późniejszych nastąpił coraz bardziej szerzący się ucisk
rusyfikacji nakazujący początkowo na pieczęciach miast zaboru rosyj-
skiego umieszczać napisy zarówno w języku rosyjskim jak i polskim.
Na pieczęci z dnia 30. listopada 1863 r. umieszczony jest podwójny
napis po rosyjsku - Opczeńskij Uzd, pod nim po polsku: Pow. Opczyński,
u dołu godła carskiego po polsku - Magistrat M: Drzewica a pod nim
w brzmieniu rosyjskim - Magistrat G. Drzewica. /Magistrat Miasta Drzewica/

U dołu odbitki oryginalnej pieczęci

Выпринимать в. Директору
 Высшего управления в. Директору
 Точна Аридова Точна Директору
 на Окупра Удочковича
 в. Директора Аридова 18/30 июня 1878г.
 Точна Директору

В. Директору
 Высшего управления
 Радомской области
 Точна Директору
 Точна Директору
 Точна Директору

Na dokumentach z lat 1876 -1880 znajdują się pieczęcie w trzech rodzajach
 tzn. uwidoczniony jest na nich herb guberni radomskiej ale z różnymi
 napisami. Herb przedstawia w tarczy kreskowanej pionowo /kolor czerwony/
 snop żyta, po bokach dwa młoty. Tarcza herbowa zwieńczona jest carską
 koroną i otoczona jest gałązkami dębu oplecionymi wstążką na dole za-
 wiązaną w kokardę. Na jednej pieczęci jest napis po rosyjsku Wójt Gminy
 Drzewica + Opoczyński Powiat. Druga pieczęć nosi napis również po ro-
 syjsku : Pieczęć Gminy Drzewica + Opoczyński Powiat , trzecia pieczęć
 ma napis - CZIN:GR:SO:NIECHR:IS:PR. DRZEWICA: OPOCZEN: UZD: co w języku
 polskim znaczy - Urzędnik Cywilny Wyznań Niechrześcijańskich Znajdujący
 się w Drzewicy pow.opoczyński.

Tą ostatnią pieczęcią sygnowane były dokumenty narodzin, ślubów i śmierci Żydów./Rysunki pieczęci pod tekstem / Srednica oryginalnych pieczęci 23 mm.

Воитъ Гмины Држевица Малушицк

Кларв. Вонковичъ

Видявша настоящую вышесказанную
взвешивая оной удобство и зло своего подлинность
примолотия и ввиду иной помощи.
и ввиду иной помощи 1880 года.

А. М. Мухоморову

Содержит в себе подлинный текст
Дружеского приговора К. М. Мухоморова
Коммунального управления
в Дружеском управлении в 1880 г.
Поименно Товарищ Дружеского Мухоморова

Павел Павлович

Копия приговора сего товарища Дружеского
по приговору Франца Павловича

Содержит в себе подлинный текст
содержит Дружеского Коммунального
управления
Поименно Товарищ Дружеского Мухоморова

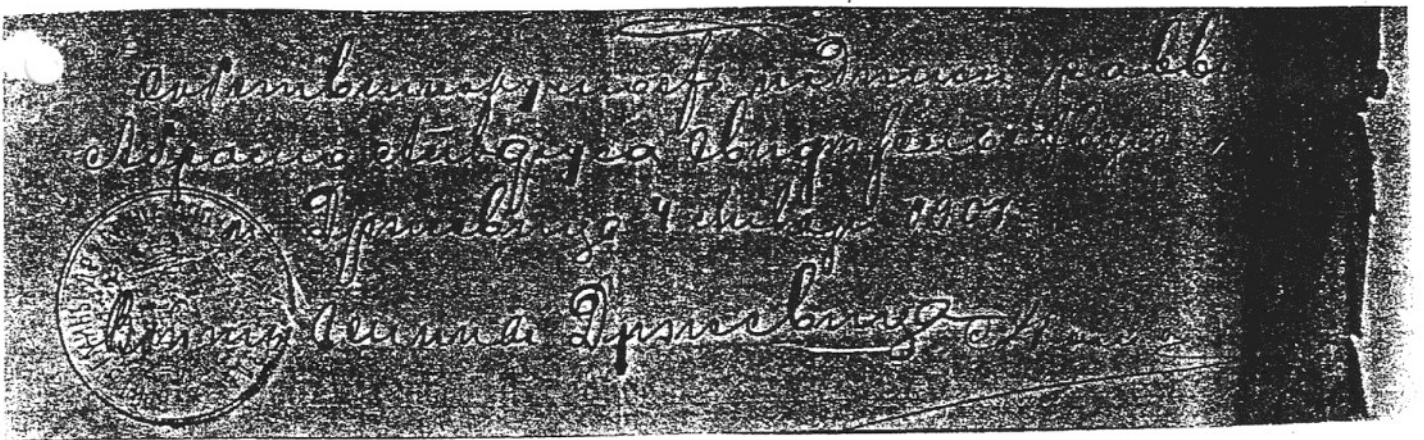

Actum in curia...
na...
na... -

H. Drzewica 1721 Osmar... 1874

Handwritten signature.

Nastąpił rok 1914, wybuch I wojny światowej. W wyniku walk, latem 1915 roku nastąpił odwrót Rosjan z Królestwa Polskiego, wojska niemieckie wkroczyły do Warszawy. Ustanowiono dwie strefy okupacyjne byłego zaboru rosyjskiego : niemiecką z siedzibą gubernatora w Warszawie i austriacką z władzami w Lublinie. Chociaż ich okupacja była dotkliwie odczuwana w sferze materialnej to jednak dla społeczeństwa polskiego zaznaczyła się odrodzeniem polskości w Królestwie Polskim. Do szkół, sądów i urzędów powrócił język polski . Wszelkie dokumenty pisano w języku polskim potwierdzając je pieczęciami polskimi. Pierwsza pieczęć w języku polskim Drzewicy datowana jest właśnie rokiem 1915. U góry tej pieczęci umiejscowiony jest napis : Pieczęć Gminy Drzewica, na dole 1915. Pośrodku pieczęci kartusze z dekoracyjnym obramieniem tarczy herbowej na której widniał herb Sandomierza. Używanie tej pieczęci świadczyło, że Drzewica znów po tylu latach powróciła do województwa i diecezji sandomierskiej. Srednica oryginalnej pieczęci - 32 mm. Podobne pieczęcie z uproszczonym kartuszem herbu bite były w gminie Drzewica do wybuchu II wojny światowej. Wokół herbu Sandomierza umieszczony był na nich napis: u góry - Urząd Gminy Drzewica na dole - pow.Opoczyński. Srednica pieczęci z

1922 roku wynosiła 36 mm a z roku 1930 miała 42 mm średnicy i podwójny okrągły obwód.

Wójt Gminy:
Jacubek
 Pisarz:
[Signature]

Zeznanie nasze jako prawdziwe, obowiązujemy się w każdym czasie stwierdzić naszą przysięgą, na dowód czego podpisujemy się.

Świadkowie

Wójt gminy

[Signature]

Druk. Zw. Prac. Adm. Gm., W-wa, ul. 26 Lutego 27, tel. 402-20

W kolejnym numerze kwartalnika "Herby właścicieli miasta Drzewica".

Na podstawie dokumentów drzewickich opracował Ryszard BOGATEK
 Rysunki w powiększonej skali pieczęci rysowali: Wacław Bombicz
 i Ryszard Bogatek

SŁOWO O DRUHU ZDZISŁAWIE SOBKIEWICZU

W wieku 71 lat zmarł 30 marca b.r. dh Zdzisław Sobkiewicz, długoletni wiceprezes i naczelnik OSP Drzewica, członek Zarządu Wojewódzkiego Związku OSP RP w Radomiu i członek Zarządu Miejsko-Gminnego Związku OSP RP w Drzewicy.

Zmarły był zasłużonym działaczem dla pożarnictwa gminy Drzewica.

S.p. druh Zdzisław jako chłopiec rozpoczął pracę w firmie Braci Kobylańskich. Był jednym z tych, którzy znakowali fabryczne maszyny wywożone przez niemieckiego okupanta do Guben. Dzięki takim oznakowaniom udało się je odzyskać w 80 % po wyzwoleniu w 1945 roku.

Jako żołnierz walczył z bandami UPA. Powróciwszy z wojska znów podjął pracę w fabryce "Gerlach" i zaangażował się w społeczną działalność Ochotniczej Straży Pożarnej, kontynuując rodzinne tradycje. To dzięki takim strażakom, jak zmarły druh Zdzisław możemy poszczycić się okazałym budynkiem remizy strażackiej, to dzięki Niemu jednostka nasza zawsze była sprawna do akcji przeciwpożarowych. Ta Jego bezinteresowna działalność, przekazuje nam maksymę: "że wyrosliśmy wczoraj, żyjemy dziś, ale jesteśmy częścią społeczeństwa, częścią, jaką byli nasi dziadowie i ojcowie". Społeczności tej zawsze ofiarowywał druh Zdzisław swoje zaangażowanie, swoją pomoc jako strażak kiedy zaszła potrzeba, gdy paliły się wiejskie chaty i stodoły, kiedy płonęły lasy, kiedy czerwony kur zagrażał bliźnim.

Odszedł z naszych szeregów po trudach zwykłej, codziennej pracy, a niekiedy heroicznej walki z żywiołem jako strażak, który bez względu na czas, na nie pogodę był tam, gdzie nakazywał Mu społeczny i bezinteresowny odruch współczucia. Takie było bowiem Jego przeznaczenie i powołanie jako strażaka. Będąc kierowcą-mechanikiem zdobywał liczne dyplomy za wzorowy i sprawny stan wozu bojowego. Brał udział w wielu ćwiczeniach i zawodach strażackich przyczyniając się do zdobywania punktowanych miejsc. S.p. druh Zdzisław Sobkiewicz za całokształt działalności odznaczony był: Krzyżem Kawalerskim Polonia Restituta, Złotym, Srebrnym i Brązowym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Armii Krajowej, Złotą Odznaką Związku OSP RP na Wstędze, Złotym, Srebrnym i Brązowym Medalem "Za zasługi dla Pożarnictwa".

Za strażacką i społeczną działalność Rada Gminy i Miasta Drzewica nadała Mu tytuł "Homo Drzewicensis". Z chwilą Jego odejścia jednostka nasza utraciła oddanego strażaka, wychowawcę młodzieży pożarniczej a społeczeństwo gminy utraciło jeszcze jednego z tych, którzy zawsze nieśli pomoc gdy zaistniała taka potrzeba.

Należy Mu się cześć, zaduma i pamięć. Oby była o Nim zawsze ona trwała w naszym społeczeństwie !

Pogrzeb druha Zdzisława odbył się w dniu 1 kwietnia br. Uczestniczyły w nim wszystkie jednostki OSP z terenu gminy Drzewica, strażacy z gminy: Gielniów, Odrzywół, Rusinów, Przysucha, przedstawiciele lokalnych władz samorządowych, przedstawiciele wojewódzkich i rejonowych władz pożarniczych. Licznie żegnało Zmarłego społeczeństwo Drzewicy.

Francuski polityk Georges Clemenceau powiedział: " Cmentarze są pełne niezastąpionych ludzi", te słowa ukazują nam prawdę i realia tego powiedzenia - bowiem Ciebie druha Zdzisławie nikt nie zastąpi w naszej jednostce !

CZEŚĆ TWEJ PAMIĘCI !

Druhowie strażacy OSP Drzewica
Zarząd Gminny Związku OSP RP
Drzewica

Informacja Klubu Ekologicznego

" E K O A L E R T "

Klub Ekologiczny działający przy Samorządzie Lokalnym w Drzewicy powstał w 1993 r. Zrzesza on młodzież szkoły średniej i szkół podstawowych pod kierunkiem nauczycieli /głównie geografii i biologii/ oraz miejscowych pracowników administracji i kultury.

Głównym zadaniem tej organizacji jest podejmowanie konkretnych prac na rzecz poprawy stanu najbliższego środowiska przyrodniczego oraz edukacja ekologiczna - polegająca na zmianie stosunku człowieka do otaczającej przyrody i umiejętności rozwiązywania problemów ekologicznych. Do zrealizowanych zadań Klubu należy zaliczyć:

- dokonywanie fotograficznej dokumentacji nielegalnych wysypisk śmieci na terenie naszej gminy i przeznaczanie jej władzom samorządowym w formie kroniki,
- organizowanie wystaw fotograficznych ilustrujących zarówno zakątki piękne, urokliwe, nieskażone, jak i miejsca zdewastowane przez człowieka,
- konkursy plastyczne i wiedzy z zakresu tematyki ochrony środowiska dla różnych grup wiekowych,
- spotkania urozmaicone tematycznymi incenizacjami, muzyką, piosenką, poezją,
- szeroki udział w sprzątaniu nielegalnych wysypisk w lasach, sadzenie drzew i krzewów, zalesianie spalonych lasów - w związku z akcjami pod hasłami : Dzień Ziemi, Światowe Dni Ochrony Środowiska, Dzień Wiosny, Sprzątanie Świata - Polska.
- Zakupienie interesujących książek z zakresu ochrony środowiska i przekazanie ich do miejscowej biblioteki,
- pozyskiwanie środków finansowych z fundacji ekologicznych i miejscowych sponsorów,

- nagradzanie najaktywniejszych członków kół ekologicznych poprzez zorganizowanie wycieczek do:
 - Centrum Edukacji Ekologicznej w Radomiu
 - Kozińskiego Parku Krajobrazowego
 - Ojcowskiego Parku Narodowego
 - Ogrodu Botanicznego w Powsinie
 - Pałacu Młodzieży w Warszawie.

Informację uzyskano od Przewodniczącej Klubu "Ekoalert" mgr Wandy Staniszewskiej.

Od REDAKCJI :

Zamieszczając ów artykuł chcemy wyrazić uznanie i podziękowanie wszystkim nauczycielom, ludziom kultury i pracownikom administracyjnym - za podjęcie społecznej pracy na rzecz nas wszystkich, bo przecież każdy z nas jest częścią środowiska. I nie jest nam obojętne, czy to środowisko będzie czyste, zdrowe, nieskażone - czy odwrotnie.

Składamy również podziękowania wszystkim instytucjom i osobom prywatnym, którzy wsparciem finansowym umożliwiają tę działalność.

Pragniemy również, by ta krótka informacja o istnieniu i pracy Klubu Ekologicznego, wyzwoliła w czytelniku naszego pisma osobistą refleksję nad własnym stosunkiem do otaczającego nas środowiska.

Oby spowodowała głębsze zastanowienie się jak każdy z nas, własnym postępowaniem i zachowaniem, może wnieść wiele dobrego w poszanowanie, czystość i estetykę najbliższego otoczenia.